

PASĖLIŲ BŪKLĖ IR ARTIMIAUSI DARBAI

2024 04 26

Meteorologinės sąlygos

Balandžio mėnesio antroje pusėje vyravo vėsūs, vėjuoti, labai lietingi su mišriais krituliais orai. Šiuo metu vidutinė oro temperatūra siekia +5 °C, dirvos paviršiuje sulaukėme ir šalnų (nuo 0 iki -6 laipsnių šalčio). Dirvos temperatūra skirtingame dirvos gylyje (10, 20 ir 50 cm) yra labai panaši ir siekia +4 - +7 °C. Visoje šalyje dirvos drėgnumas ženkliai padidėjęs nuo mėnesio pradžios. Dirvos drėgmė 20 cm gylyje yra nuo 15,8 iki 46,2 proc., o 50 cm gylyje - nuo 17,5 iki 49,8 proc. Nuo kitos savaitės, sušilus orams, prasidės ne tik lauko augalų intensyvus augimas ir vystymasis, bet ir kenksmingųjų organizmų plitimas.

Pasėlių būklė

Pirmąją balandžio savaitę augalų augimo tarpsniai žieminiuose kviečiuose sparčiai keitėsi. Vėliau, įsivyravus vėsiems orams, augalų augimas ir vystymasis sulėtėjo. Šiuo metu daugumoje šalies regionų žieminių kviečių pasėliai siekia BBCH 30–31 augimo tarpsnį. Ankstyvos sėjos, ankstyvosiose žieminių kviečių veislėse augalai yra pasiekę BBCH 32 augimo tarpsnį, kuomet yra apčiuopiamas antras bamblys.

Žieminių rapsų pasėliuose augalų išsivystymo tarpsniai skiriasi. Vieni žieminių rapsų pasėliai pradeda žydėti, kiti - su skirtingais butonizacijos tarpsniais (nuo BBCH 53 iki BBCH 59), priklausomai nuo auginamos veislės ir jos augimo.

Pirmojo šių metų gamtos iššūkio sulaukėme balandžio pirmosiomis dienomis, kuomet oro temperatūra viršijo daugiau nei +20 laipsnių šilumos. Tuomet žieminiai augalai per kelias dienas peršoko kelis augimo tarpsnius. Kiekvieno augalų augimo tarpsnio periodu, vykstant įvairiems procesams, užauga ar susiformuoja tam tikra augalo dalis. Priešingu atveju, kai sutrumpėja augimo tarpsnio periodas, tai gali turėti neigiamą įtaką galutiniam rezultatui – derliui.

Gamtos iššūkis. Balandžio 22-ąją dieną iškritęs gausus šlapias sniegas žieminių kviečių ir žieminių rapsų augalams sukėlė „stresą“ (2024 04 23)

Per pastarąsias dvi savaites gamta pateikė dar vieną iššūkį ne tik augalams, bet ir mums. Stipriai atvėsęs oras, šalnų dirvos paviršiuje bei gausūs mišrūs krituliai sniego pavidalu sukėlė didelį „stresą“ augalams, o mums trukdė tęsti įsibėgėjusius augalų auginimo technologinius darbus. Iškritęs šlapias, sunkus sniegas balandžio 22 dieną sudarė nuo 8 iki 25 cm sluoksnį skirtinguose šalies rajonuose. Sutapimas ar ne, bet sniego sulaukėme kalendorinio pavasario viduryje (jau trečią kartą kas 4 metus). Žinoma, sniegas ant augalų ilgai neišsilaikys, tačiau sniego ir šalnų augalams padarytą žalą galime matyti jau dabar. Šalnų paveikti žieminių rapsų stiebai yra įtrūkę, nes augalai savyje turi daug vandens. Krentant temperatūrai, augalo audiniuose esantis vanduo plečiasi, dėl to stiebai įtrūksta ar plyšta. Šiuos įtrūkimus žieminių rapsų augalai „užsigydo“ patys, suformuodami storesnį, surambėjusį paviršinį sluoksnį. Pro šiuos įtrūkimus yra didesnė rizika prasiskverbti ligoms. Sniegui iškritus ant dar neištįsusių žieminių rapsų (BBCH 57), augalai stipriai palinksta, bet nenulūžta. Tačiau, kuomet sniegas iškrenta ant jau pradėjusių žydėti augalų (BBCH 59-61) yra didelė tikimybė, kad augalų šakos ar pagrindinis stiebo žiedynas bus nulaužti. Sniegas taip pat gali nulenkti ar nulaužti ir žieminių javų augalus.

Turime pasirinkti tinkamiausius ir efektyviausius sprendimus ir jų panaudojimo laiką, kad pagerintume augalų būklę, tolimesnį jų augimą ir vystymąsi, apsaugotume augalus nuo kenksmingųjų organizmų.

Žieminių kviečių tręšimas

Nors drėgmės dirvožemyje yra daug, tačiau augalams labai trūksta šilumos. Šiuo metu žieminių kviečių augalų augimas ir vystymasis yra stipriai sulėtėjęs. Savaite pabaigoje prognozuojama šiluma stipriai pakoreguos situaciją žieminių javų pasėliuose. Vienu metu turėsime atlikti visus privalomus technologinius darbus.

Būtina pabaigti jau suplanuotus pagrindinius tręšimo azotinėmis trąšomis darbus (išskyrus tręšimą 35–50 kg azoto v. m. ha⁻¹, skirtą pagerinti kokybinius rodiklius, augalams pasiekus bambėjimo tarpsnio pabaigą (BBCH 37–39). Tam, kad augalai išlaikytų reikiamą mineralinių medžiagų balansą, turime juos pamaitinti per lapus. Augalams suformavus trečiąjį lapą, labai svarbūs išlieka tokie elementai, kaip manganas (Mn), varis (Cu) ir siera (S), kurie sunkiai juda augale. Taip pat, šį sezoną dėl vyraujančių vėsių orų augalai mineralines medžiagas intensyviau ima iš antžeminės, nei iš požeminės augalo dalies.

Pagrindiniam tręšimui BBCH 31–32 augimo tarpsniu rekomenduojame išberti:

- **Amonio salietra 150–200 kg ha⁻¹ fizinio svorio**

Tręšimui per lapus BBCH 31–32 augimo tarpsniu rekomenduojame naudoti:

- **Agroplus Aktiv 80 Pro 0,2 kg ha⁻¹ + Agroplus Javams 0,6 l ha⁻¹ + Agroplus Super KS 1,0 l ha⁻¹ + BlueN™ 0,33 kg ha⁻¹**

Augalams vis dar patiriant „stresą“ dėl nepalankių oro sąlygų, **rekomenduojame papildomai naudoti vieną iš šių produktų: Agroplus Outrun 1,0 l ha⁻¹, Foliar Extra 1,0 l ha⁻¹ ar Agroplus NPK 15-15-15 + Mn + Zn 1,0 l ha⁻¹**. Šiuos produktus puikiai tinka naudoti profilaktiškai po nepalankių aplinkos veiksnių, siekiant pagerinti augalų mitybą.

Esant kietam vandeniui ar atliekant purškimus kartu su augalų apsaugos produktais, pravartu panaudoti vandens pH ir kietumo korektorių **AgroHelp pH 0,4 l ha⁻¹**. Maitinamuosius purškimus žieminių kviečių pasėliuose galima atlikti kartu su insekticidais, fungicidais ir augalų augimo reguliatoriais.

Augalų augimo reguliatoriai žieminiuose kviečiuose

Žieminiai javai sparčiai stiebiasi į viršų. Nespėjus atlikti dar nei vieno augalų augimo reguliavimo, laukti ilgai nereikėtų ir, vos tik aplinkybės leidžia, skubiai atlikti šį darbą. Geriausias rezultatas bus pasiektas su produktų **Medax® Top + Turbo** mišiniu. **Būtent šiame produkte esanti veiklioji medžiaga - kalcio proheksadionas pasižymi greitu pradiniu veikimu**, o mepikvatchloridas veikia lėčiau. Tad vienai veikliajai medžiagai „atlikus darbą“, pradės pilnai veikti kita ir tokiu būtu turėsime geriausią rezultatą. Svarbu ir tai, kad tai vienas iš nedaugelio produktų, galinčių užtikrinti rezultatą prie žemų temperatūrų.

Jeigu pirmasis purškimas neatliktas, o javai jau pasiekę BBCH 30–31 augimo tarpsnį, rekomenduojame augalų augimo reguliatorių mišinį:

- **Medax® Top 0,5 l ha⁻¹ + Turbo 0,5 kg ha⁻¹ + Nexa 500 EC 0,1 l ha⁻¹**

Jeigu pirmieji augalų augimo reguliavimo darbai atlikti, rekomenduojame atlikti antrąjį purškimą žieminiams kviečiams pasiekus bambėjimo tarpsnį (BBCH 31–32). Augalų augimo reguliatoriai, panaudoti kartu su fungicidais, veikia dar efektyviau, ypač tuomet, kai vyrauja sąlyginai neaukšta oro temperatūra.

Rekomenduojame naudoti BBCH 31–32 augimo tarpsnyje:

- **Medax® Top 0,4–0,75 l ha⁻¹ + Turbo 0,4–0,75 kg ha⁻¹**
- **Nexa 500 EC 0,1–0,2 l ha⁻¹**

Fungicidai žieminiuose kviečiuose

Didelį miltligės išplitimą matome tuose žieminių kviečių pasėliuose, kurie yra gausiau išsiskrūmiję arba žieminių kviečių veislių, kurios pasižymi didesniu jautrumu šiai ligai, augaluose. Pavasarį, nuo rudenį užsikrėtusių žieminių kviečių lapų, grybinės ligos gali greitai pradėti plisti ant naujai išaugusių augalų lapų. Atsinaujinus žieminių kviečių augalų vegetacijai, atsinaujino grybinių ligų, tokių kaip lapų septoriozės, kviečių dryžligės ir miltligės sukėlėjų raida. Susiformavęs didelis grybinių ligų infekcijos kiekis, leidžia nuspėti šių ligų žalą augalų vegetacijos metu. Šiuo metu žieminių kviečių pasėliuose matomi lapų septoriozės, kviečių dryžligės ir miltligės pažeidimai ant pavasarį išaugusių augalų lapų. Kviečių dryžligės ypač gausu atsėliuotuose žieminių kviečių pasėliuose. Artėjančią savaitę sinoptikai prognozuoja šilumos bangą, todėl dirvožemyje esama drėgmė sudarys palankias sąlygas ne tik augalų augimui ir vystymuisi, bet ir grybinių ligų plitimui, žalingumui. Tokiais atvejais, rekomenduojame anksčiau atlikti ankstyvuosius fungicidinius purškimus. Remiantis mokslinių tyrimų duomenimis, tokie fungicidiniai purškimai palengvina ligų kontrolę vėlyvesniais augalų augimo tarpsniais.

Dauguma pasėlių yra stiprūs, todėl investuoti į aukštą potencialą turinčius laukus yra būtina.

Apsaugai nuo ligų žieminiuose kviečiuose rekomenduojame rinktis fungicidus, įvertinus ir nustatčius ant augalų lapų išplitusias grybines ligas ir jų esamą pažeidimo lygį kiekviename pasėlyje atskirai.

Kviečių dryžligės ir miltligės pažeidimai ant naujų išaugusių žieminių kviečių lapų (Radviliškio r., 2024 04 19)

FUNGICIDŲ EFEKTYVUMO LENTELĖ, kuri padės išsirinkti tinkamiausią sprendimą Jūsų ūkiui:

Produktas	Veikliosios medžiagos	Veikliosios medžiagos, g/l	FRAC grupė	Išskirtinis efektas	Norma, l	Stiebalūžė	Miltigė apsauginis	Rūdys	Kviečių dryžigė	Lapų septoriozė		Varpų septoriozė	Varpų fuzariozė
										Apsauginis	Gydomas		
Flexity®	Metrafenonas	300	50		0,375	1	2						
Bolid 250 SE	Azoksistrobinas	250	11	1	0,50			4	1	1			
Balaya®	Mefentriflukonazolas + Piraklostrobinas	100+100	3+11	1	0,50		1	3	2	1		4	
Balaya®	Mefentriflukonazolas + Piraklostrobinas	100+100	3+11	2	1,00		1	3	2	2		4	
Orius® 250 EW	Tebukonazolas	250	3		1,00		1	3	1	1		2	1
Juventus® 90	Metkonazolas	90	3		1,00		1	3	1	1		2	1
Juventus Pack	Metkonazolas + Protiokonazolas	90+250	3+3		0,50+0,50	1	1	3	2	1		2	1
Bolt 250	Protiokonazolas	250	3		0,40	1		3	2	1		2	1
Bolt 250	Protiokonazolas	250	3		0,60	2	1	3	2	2		4	3
Curbatur®	Protiokonazolas	250	3		0,40	1		3	2	1		2	1
Curbatur®	Protiokonazolas	250	3		0,60	2	1	3	2	2		4	3
Univoq™	Fenpikoksamidas + Protiokonazolas	50+100	21+3		1,00	1	1	3	2	2		4	3
Univoq™	Fenpikoksamidas + Protiokonazolas	50+100	21+3		1,20	2	1	3	2	2		4	3
Priaxor®	Piraklostrobinas + Fluksapiroksadas	150+75	11+7	2	1,00	1	1	3	2	2		4	
Revystar XL®	Mefentriflukonazolas + Fluksapiroksadas	100+50	3+7	1	1,00	1	1	3	2	2		4	
Revytrex®	Mefentriflukonazolas + Fluksapiroksadas	66,7+66,7	3+7	1	1,00		1	3	2	2		4	
Revystar XL Pack	Revystar XL® + Priaxor®	100+125+150	3+7+11	3	0,40+0,40	1	1	3	2	2		4	
Revystar XL Pack	Revystar XL® + Priaxor®	100+125+150	3+7+11	3	0,50+0,50	1	1	3	2	2		4	
Priaxor Power Pack	Curbatur® + Priaxor®	75+150+250	7+11+3	2	0,40+0,40	1	1	3	2	2		4	1
Priaxor Power Pack	Curbatur® + Priaxor®	75+150+250	7+11+3	2	0,50+0,50	1	1	3	2	2		4	1

Žalinimo efektas

Stiprus žalinimo efektas

Labai stiprus žalinimo efektas

1

Silpnas

2

3

4

5

Stiprus

Pravartu nepamiršti ir žieminių kviečių apsaugos nuo kenkėjų, nes šiltesniu oru gali išplisti amarai, lemai ir kiti kenkėjai. Rekomenduojame įvertinti savo laukuose esančius augalų pažeidimus ir kenkėjams pasiekus žalingumo ribas, panaudoti efektyvius insekticidus **Nexide® CS** arba **Delmetros 100 SC**.

Žieminių rapsų tręšimas

Atsižvelgiant į augalų išsivystymo tarpsnį, augalų augimo greitį ir vystymąsi, situacija žieminių rapsų pasėliuose yra labai skirtinga. Vieni žieminių rapsų augalai yra pasiekę butonizacijos vidurį (BBCH 53-55), kiti - butonizacijos tarpsnio pabaigą (BBCH 57-59), o treči – pradėję žydėti (BBCH 61). Renkantis tręšimo per lapus ar augalų apsaugos produktų sprendimus žieminiams rapsams, svarbu atsižvelgti į kiekvieną lauką atskirai ir priimti teisingą sprendimą pagal augalų išsivystymą ir būklę.

Augalams pasiekus butonizacijos tarpsnį (BBCH 53-55) rekomenduojame naudoti:

- **Agroplus Aktiv 80 Pro 0,2 kg ha⁻¹ + Agrotop Boras 1,0 l ha⁻¹ + Agroplus Rapsams 0,6 l ha⁻¹ + Agroplus Super KS 1,0 l ha⁻¹ + BlueN™ 0,33 kg ha⁻¹**

Apsaugai nuo kenkėjų rekomenduojame:

- **Delmetros 100 SC 0,05 l ha⁻¹ + AgroSwap 0,2 l ha⁻¹**
- **Koron 100 SC 0,05 l ha⁻¹ + AgroSwap 0,2 l ha⁻¹**

Augalams pasiekus butonizacijos tarpsnio pabaigą (BBCH 57-59) rekomenduojame naudoti:

- **Agroplus Aktiv 80 Pro 0,2 kg ha⁻¹ + Agrotop Boras 1,0 l ha⁻¹ + Agroplus Rapsams 0,6 l ha⁻¹ + Agroplus Super KS 1,0 l ha⁻¹**

Apsaugai nuo kenkėjų rekomenduojame:

- **Mospilan 20 SG 0,2 kg ha⁻¹ + AgroSwap 0,2 l ha⁻¹**

Kadangi žieminiai rapsai auga, vystosi ir dėl vyraujančių oro sąlygų patiria „stresą“, į anksčiau minėtus mišinius pridėkite ir vieną iš šių produktų:

Agroplus Outrun 1,0 l ha⁻¹, Foliar Extra 1,0 l ha⁻¹ ar Agroplus NPK 15-15-15 + Mn + Zn 1,0 l ha⁻¹.

Esant kietam vandeniui ar atliekant purškimus kartu su insekticidu, rekomenduojame naudoti vandens pH ir kietumo korektorių **pH AntiBor 0,4-0,6 l ha⁻¹**. Maitinamuosius purškimus žieminių rapsų pasėliuose galima atlikti kartu su augalų apsaugos produktais.

Žieminių rapsų augalai pažeisti stiebinių paslėptastraublių (Kėdainių r., 2024 04 19)

Apsauga nuo sklerotinio puvinio žieminių rapsų žydėjimo metu

Įsivyravus šiltesniems orams, žieminių rapsų augalai greitai pasieks žydėjimo tarpsnį, nors jau šiuo metu yra pasėlių, kuriuose fiksuojami pirmieji žiedai. Žydėjimo tarpsniu, augalus būtina apsaugoti nuo žalingiausios ligos – sklerotinio puvinio ir ankštarių kenkėjų. Šiomet vyraujančios oro sąlygos labai stipriai didina ne tik sklerotinio puvinio, bet ir kitų grybinių ligų žalingumo riziką žieminiuose rapsuose. Remiantis 5 metų tyrimų duomenimis, lyginant su kontrole, buvo gautas vidutinis nuo 8 iki 13 proc. derliaus pokytis, panaudojus augalų apsaugos produktus. Geriausias rezultatas pasiektas, kuomet fungicidai kartu su insekticidais buvo panaudoti 2 kartus žydėjimo tarpsnyje (BBCH 63 ir BBCH 67).

Siekiant užsitikrinti didesnį derlių ir geresnį fungicidų efektyvumą nuo sklerotinio puvinio, pravartu rinktis registruotus, laiko patikrintus produktus. Geriausiam efektyvumui reikalingas aukštos kokybės ir formuliacijos produktas, kuris užtikrintų antžeminės augalo dalies padengimą ir purškimo kokybę.

Efektyviai sklerotinio puvinio kontrolei stipriuose pasėliuose rekomenduojame naudoti:

- Rapsų žydėjimo metu (BBCH 63 ir BBCH 67) - Pictor® Active po 0,5 l ha⁻¹
- Rapsų pilno žydėjimo metu (BBCH 65-67) - Pictor® Active 0,6-1,0 l ha⁻¹

Vidutinio ir žemesnio potencialo žieminių rapsų pasėliuose rekomenduojame naudoti fungicidą **Maxentis 0,8 -1,0 l ha⁻¹**.

Rapsų apsaugai nuo ankštarių kenkėjų rekomenduojame naudoti insekticidus žydėjimo tarpsnyje (BBCH 63-67):

- **Nexide® CS 0,05 l ha⁻¹ + Mavrik® 0,15 l ha⁻¹**

Siekiant geresnio insekticido efektyvumo, mišinyje panaudokite ir vandens paskleidiklį **AgroHelp Silicon 0,10 l ha⁻¹**.

Žirniai ir pupos

Pirmuosius purškimo darbus svarbu atlikti ir pupinių augalų pasėliuose. Dauguma sėjamųjų žirnių ir lauko pupų pasėlių pradėję dygti, o šiek tiek vėliau pasėti – dar nesudygę. Gausūs krituliai dar labiau padidino drėgmės kiekį dirvoje, bet vėsūs orai neleidžia pabaigti vasarinių augalų sėjos ir atlikti purškimus jau pasėtuose pasėliuose. Piktžolės auga ir vystosi kur kas sparčiau nei lauko augalai, taip juos stelbdamos ir sudarydamos didelę konkurenciją dėl vietos, šviesos, vandens ir mineralinių medžiagų. Augalus efektyviai apsaugoti nuo piktžolių verta dar ankstyvaisiais augimo tarpsniais (kol piktžolės dar mažos). Vėlinant herbicidų purškimo darbus, produktų efektyvumas, apsaugant augalus nuo piktžolių, mažėja.

Apsaugai nuo piktžolių rekomenduojame naudoti:

- **Stomp® CS 1,5-2,0 l ha⁻¹**. Produktas naudojamas pasėliuose prieš augalų sudyginimą (BBCH 00-09). Šiuo metu drėgmės kiekis dirvoje yra pakankamas, todėl herbicidas efektyviai veiks prieš plačialapes dviskiltes ir vienaskiltes piktžoles.
- **Corum® 1,0 l ha⁻¹ + Dash 1,0 l ha⁻¹**. Produktas naudojamas lapų vystymosi tarpsnio metu (BBCH 14-15). Šio herbicido pagalba naikinamos ir likusios piktžolės.

Jaunus sėjamųjų žirnių ir lauko pupų lapus labai dažnai pažeidžia sitonai. Šie kenkėjai ypatingai žalingi augalų dygimo ir lapų vystymosi tarpsniais. Gausiai išplitus sitonams, jie apgraužia ne tik lapus, bet ir augimo kūgelius. Norint, kad jauni pupiniai augalai būtų sveiki ir stiprūs, pravartu atidžiai stebėti pasėlius, o aptikus pirmuosius sitonų pažeidimus, panaudoti insekticidus.

- **Apsaugai nuo sitonų rekomenduojame naudoti Mavrik® 0,15 l ha⁻¹**.

Daugiau informacijos apie produktus ir jų naudojimą suteiks mūsų komandos agronomai-konsultantai regionuose. Kviečiame susisiekti ir aptarti Jums rūpimus klausimus!

